

Utrikesdepartementet**Strategi för Sidas stöd till forskningssamarbete 2010 - 2014**

Sammanfattning

Denna strategi styr Sidas stöd till forskningssamarbete under perioden från 2010 till och med 2014. Strategin baseras på policyn för forskning inom det svenska utvecklingssamarbetet. Policyn tar sin utgångspunkt i behovet av forskningsbaserad kunskap för en effektiv fattigdomsbekämpning. Sidas stöd till forskning är en grundpelare inom det svenska utvecklingssamarbetets stöd till forskning.

Det övergripande målet för Sveriges stöd till forskning som finansieras under utgiftsområde 7, internationellt bistånd, är:

- *att stärka och utveckla forskning av relevans för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer*

För att nå det övergripande målet ska Sidas verksamhet i enlighet med policyn för forskning inom det svenska utvecklingssamarbetet inriktas på tre verksamhetsområden:

- Kapacitetsuppbyggnad för forskning i utvecklingsländer och i regioner
- Forskning av relevans för utvecklingsländer
- Svensk forskning av relevans för utvecklingsländer

I följande strategi anges Sidas mål för respektive verksamhetsområde:

Mål för verksamhetsområde: kapacitetsuppbyggnad för forskning i utvecklingsländer- och i regioner:

- *En ökad förmåga hos samarbetsländerna och regionala forskningsaktörer att planera, genomföra och använda forskning i kampen mot fattigdom*

Mål för verksamhetsområde: forskning av relevans för utvecklingsländer:

- *En ökad produktion hos forskarsamhället av relevant forskning för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer*

Mål för verksamhetsområde: svensk forskning av relevans för utvecklingsländer:

- *En ökad produktion av svensk forskning av relevans för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer*

Strategin innehåller också en beskrivning hur Sidas stöd till forskningssamarbete ska genomföras och följas upp.

1. Inledning och syfte

Genom att satsa på forskning kan Sverige bidra till att stärka samarbetsländernas möjlighet att bedriva egen forskning och högre utbildning av god kvalitet. Satsningen kombineras med insatser för att stärka samarbetsländernas förmåga att formulera och genomföra forskningsstrategier, samt att säkra vetenskaplig kvalitet i den forskning som bedrivs.

Sida ska bidra till internationellt forskningssamarbete av relevans för utvecklingsländer samt till att forskare och beslutsfattare i fattiga länder får möjlighet att ta del av sådan forskning.

Framtagande av utvecklingsrelevant forskning sker genom internationellt forskningssamarbete, genom svenska universitet och i samarbetsländer.

Möjligheterna att använda forskning som medel för utveckling ska öka bland annat genom satsningar på innovationssystem. Fokus bör ligga på stöd till olika typer av forum och funktioner för informationsutbyte mellan forskning, näringsliv och samhälle, t.ex. konferenser och Internetbaserade plattformar.

Denna strategi baseras på policyn för forskning inom det svenska utvecklingssamarbetet, som tar sin utgångspunkt i behovet av forskningsbaserad kunskap för en effektiv fattigdomsbekämpning.

Sidas stöd till forskningssamarbete är en huvudkomponent inom det svenska utvecklingssamarbetets stöd till forskning.

Denna strategi styr Sidas stöd till forskningssamarbete under perioden från 2010 till och med 2014. Strategin omfattar forskningsverksamhet som finansieras under utgiftsområde 7, anslaget 1:1 Biståndsverksamhet, anslagsposten för stöd till global och svensk forskning samt sådan forskning som styrs via finansiellt villkor för stöd till bilateral och regional kapacitetssuppleering och forskning som fastställs i Sidas regleringsbrev.

Strategin är styrande för forskningsstödet i de bilaterala samarbetena.

Sidas övriga stöd till forskning styrs av policyn för forskning inom det svenska utvecklingssamarbetet.

Samråd med Sidas forskningsråd ska ske inför beslut om medelsallokering.

2. Mål för verksamheten

2.1 Övergripande mål

Det övergripande målet för Sveriges stöd till forskning som finansieras under utgiftsområde 7, internationellt bistånd, är

att stärka och utveckla forskning av relevans för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer

För att nå det övergripande målet ska verksamheten inriktas på tre verksamhetsområden;

- Kapacitetsuppbyggnad för forskning i utvecklingsländer och i regioner
- Forskning av relevans för utvecklingsländer
- Svensk forskning av relevans för utvecklingsländer

2.2. Mål för olika verksamhetsområden

2.2.1 Kapacitetsuppbyggnad för forskning i utvecklingsländer och i regioner

Målet för verksamhetsområdet är:

Ökad förmåga hos samarbetsländerna och regionala forskningsaktörer att planera, genomföra och använda forskning i kampen mot fattigdom

Målet utgår från en systemsyn på högre utbildning, forskning och innovation. Genom ett långsiktigt och förutsägbart forskningssamarbete ska särskilt relevanta och strategiska institutioner och strukturer stärkas.

Verksamheten ska inriktas på att:

- förbättra samarbetsländernas kompetens i att formulera forskningsstrategier, både avseende nationellt och regionalt samarbete
- öka kapaciteten hos nationella och regionala forskningsråd att fördela anslag, kvalitetssäkra och etiskt granska forskning
- öka antalet forskarutbildade i samarbetsländerna främst genom forskarutbildning som sker vid universitet i samarbetsländerna
- öka effektiviteten i genomförandet av forskningsstrategier genom förbättrad forskningsledning och bättre förvaltning av tillgängliga forskningsresurser
- öka produktionen av kunskap genom forskning vid universitet i samarbetsländerna och internationellt samarbete med andra universitet
- förbättra den vetenskapliga kommunikationen. Forskare ska enklare få tillgång till forskningsresultat och möjlighet att presentera egna resultat för det internationella forskarsamhället. Tillgång till Internet är här en viktig komponent
- öka genomslaget av forskning i arbetet mot fattigdomen genom samarbete mellan universitet, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle

2.2.2 Forskning av relevans för utvecklingsländer

Målet för verksamhetsområdet är:

En ökad produktion hos forskarsamhället av relevant forskning för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer

För att nå målet ska Sida stödja utvecklingsrelevant forskning som genomförs vid svenska universitet, regionala och internationella forskningsorganisationer samt universitet i samarbetsländerna.

Verksamheten ska inriktas på att:

- stödja forskning kring frågor av särskild relevans för utvecklingsländer
- synliggöra utvecklingsrelevanta forskningsfrågor definierade i internationella åtaganden, till exempel millenniemålen och FN-konventioner (klimat, miljö, mänskliga rättigheter, utbildning, jämställdhet, livsmedelssäkerhet, etc.)
- i samarbete med internationella, regionala och nationella samarbetsparter identifiera nya forskningsområden av relevans för utvecklingsländer

2.2.3 Svensk forskning av relevans för utvecklingsländer

Målet för verksamhetsområdet är :

En ökad produktion av svensk forskning av relevans för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer

Verksamheten ska inriktas på att:

- utlysa stöd till svenska universitet och högskolor för forskning av relevans för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer

3. Organisation och genomförande

Medel för forskning och antagning till forskarstudier ska utlysas i konkurrens och vara föremål för kvalitetsgranskning enligt gängse akademiska principer.

I beredningen av vilken forskning som ska beviljas stöd ska vägledning ges av Sidans forskningsråd. Forskningsrådet tillsätts av regeringen med huvudsaklig uppgift att säkra vetenskaplig kvalitet och relevans i föreslagna insatser, samt att säkra att föreliggande strategi följs. tillägg

Sida ska verka för former som stärker nationellt ägarskap samt underlättar samarbete och samfinansiering med andra givare och forskningsfinansiärer i Sverige och internationellt.

Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra stödet till forskning och forskningssamarbetets alla komponenter, såväl vad gäller innehåll som aktörer.

Forskningsstödet ska vara fritt från alla former av diskriminering.

Forskningsstödet ska utformas så att det motverkar en över- och underordning i relationen mellan forskare vad gäller utformning, utförande och resultatredovisning av forskningssamarbete.

Resultatet av stödet till forskning ska spridas till relevanta aktörer, främst inom det svenska utvecklingssamarbetet. Sida ska utveckla rutiner och former för effektiv och ändamålsenlig spridning och kommunikation av forskningsresultat inom den egna organisationen och till UD.

Sida ska verka för ökat samarbete med andra forskningsfinansiärer, i Sverige, i samarbetsländerna och internationellt. Samarbetet ska i huvudsak inriktas mot strategiskt informationsutbyte och olika typer av sam- och delutlysningar av stöd i syftet att mobilisera forskare med kompetens som tidigare inte gjorts tillgänglig för fattigdomsbekämpning och global utveckling.

Sida ska fortsatt ge stöd till UNESCO/OECDs och NEPADs arbete med att ta fram indikatorsystem för forskning och innovation anpassat till förhållanden i utvecklingsländer.

3.1 Kapacitetsuppbyggnad för forskning i utvecklingsländer och i regioner

Stöd till kapacitetsuppbyggnad ska utgå till forskningsministerier, forskningsråd och universitet i länder med vilka Sverige bedriver ett långsiktigt utvecklingssamarbete. Stöd till kapacitetsbyggnad kan också ges i kombination med regionalt forskningssamarbete i Afrika, Asien och Latinamerika. Av dessa regioner ska Afrika prioriteras. Stöd kan också ges till länder i Östeuropa med vilka Sverige bedriver reformsamarbete, i enlighet med målet för reformsamarbetet i Östeuropa.

Forskningssamarbetet i den aktuella regionen eller landet ska så långt som möjligt vägledas av nationella och mellanstatliga forskningsstrategier. Forskningssamarbetet kan också vägledas av strategier framtagna vid det aktuella landets ledande universitet eller av fristående regionala forskningsorganisationer. Sida ska stödja ovan nämnda aktörer med dialog, expertis, studier, statistik och finansiering inför formulering av strategierna. Sida ska i detta arbete så långt som möjligt samverka med svenska forskningsråd och deras internationella samarbetsparter för att tillhandahålla expertis till reformarbete och kvalitetssäkring.

Stödet till forskningssamarbete ska följa principerna om biståndseffektivitet i enlighet med Parisdeklarationen och handlingsplanen från Accra. Sida ska verka för att andra givare så långt som möjligt utgår från nationella forskningsstrategier i sitt forskningsstöd. Sida ska samverka med andra givare och forskningsfinansiärer för en ökad anpassning till samarbetsuniversitetens prioriteringar, ökad tillämpning av programansatser ökad harmonisering av forskningsstödet, en minskning av parallella projektenheter och ett ökat fokus på efterfrågestyrd kapacitetsutveckling. Inom ramen för stödet ska Sida så långt som möjligt använda befintliga nationella system.

Sida ska samverka med andra givare och forskningsfinansiärer för en harmonisering av stödet i enlighet med Parisdeklarationen. I detta ligger dialog med andra givare kring deklarationens tillämpning för internationell forskning. Sida ska här verka för att andra givare så långt som möjligt utgår från nationella forskningsstrategier och forskningsråd samt tillämpar nationella system i sitt forskningsstöd.

Forskarutbildningen ska i ökad utsträckning genomföras i samarbetsländerna. Stödet till forskarutbildning ska utformas så att den tillgodoser samarbetsländernas krav på ägarskap och relevans. Svenska universitet och högskolor samt forskare från andra länder ges förutsättningar att bidra till forskarutbildningens genomförande. Sida ska samarbeta med Högskoleverket för att tillvarata den senares kompetens inom kvalitetssäkring av högre utbildning och forskning i samarbetsländer. Sida ska också arbeta tillsammans med organisationer som kan förmedla stipendier och koordinera handledarnätverk.

För att stärka ledning och förvaltning av forskning i samarbetsuniversitet och organisationer ska Sida utveckla metoder samt identifiera insatser och samarbetsparter för kompetens- och metodutveckling.

Sida ska stödja program för att öka kompetensen för vetenskaplig kommunikation och lärande kring forskning och innovation mellan universitet och det omgivande samhället. Sida ska stödja ett ökat Syd-Syd samarbete och överväga trepartssamarbete där relevant.

I genomförandet av samarbetsstrategier ska Sida verka för att hela biståndet i ökad utsträckning använder sig av forskning och forskningsresultat. Strävan ska vara att länka forskare från samarbetande universitet till parter inom annat utvecklingssamarbete.

Inriktningen på forskningssamarbetet ska situationsspecifikt beskrivas i Sveriges samarbetsstrategier för respektive land/region.

3.2 Forskning av relevans för utvecklingsländer

Målet för kapacitetssuppleering ska alltid beaktas i stöd till forskning av relevans för utvecklingsländer.

Sida ska identifiera forskningsorganisationer, forskningsråd och programformer som kan kanalisera medel till kvalificerade forskare inom prioriterade forskningsområden och valda grupper av samarbetsparter.

Sida ska genom stöd till olika kanaler internationellt, regionalt och nationellt skapa möjligheter för forskare i Sveriges samarbetsländer att delta i internationella forskarnätverk. Sida bör eftersträva att detta stöd ges via långsiktiga programverksamheter och integreras i nationella strategier för kapacitetsutveckling.

Sida ska finansiera forskningsprogram inom ett urval organisationer bland annat knutna till FN-systemet med syfte att öka kunskapsunderlaget för normativt och rådgivande internationellt arbete. Där möjligheter föreligger bör Sida främja ett ökat Syd-Sydsamarbete.

Sida kan samfinansiera forskning i EU-program som gör utlysningar till gemensamma projekt mellan europeiska forskare och forskare i utvecklingsländer, främst Afrika, men också Asien och Latinamerika. Tillsammans med svenska forskningsråd ska Sida verka för att fler EU-program öppnar sådan utlysning och att forskningsråd i Sveriges samarbetsländer får möjlighet att delta i utformning och genomförande.

Sida ska ha beredskap och utrymme för att inom ramen för verksamhetens mål och krav på kvalitetsgranskning och konkurrens utveckla nya stödformer för att kunna ta tillvara nya forskningsidéer och möta förändringar i det internationella forskningssystemet.

3.3 Svensk forskning av relevans för utvecklingsländer

Sida ska förmedla anslag till forskare verksamma i Sverige genom programmet för utvecklingsforskning (U-forsk).

Tydliga krav ska ställas på internationellt konkurrenskraftig vetenskaplig kvalitet och relevans. Kvalitetssäkring ska så långt som möjligt ske genom internationell peer-review. Sida ska utveckla ett hållbart system som tillvaratar detta krav.

Sida ska se över förutsättningarna för ökat samarbete mellan svenska forskare och forskare i utvecklingsländer. En viktig del i detta arbete är att undersöka förutsättningarna för gemensam ansökan och medeltilldelning mellan svenska forskare och forskare i utvecklingsländer.

Sida ska fortsatt finansiera Swedish Research Links, som administreras av Vetenskapsrådet för att främja samarbete mellan svenska forskare och forskare från icke-OECD länder. Sida ska stödja en ökad samverkan mellan svenska forskningsråd och forskningsråd i samarbetsländer för att bättre genomföra programmet. Sida ska överväga möjligheten att utöka det nuvarande stödet för kontaktskapande aktiviteter till finansiering av forskning. Swedish Research Links ska också öppnas för stöd till länder inom Europasamarbetet samt för länder som fasats ut ur det bilaterala forskningssamarbetet.

Sida ska tillsammans med något svenskt universitet genomföra en internationell forskningskonferens av relevans för utvecklingsländer 2010 och 2012. Konferenserna ska samla svenska och utländska forskare och praktiker och delvis vara tematisk.

4. Uppföljning och utvärdering

I samband med årsredovisningen ska Sida lämna en utförlig redogörelse av det senaste årets stöd till forskningssamarbete. Redogörelsen ska innehålla en redovisning av utbetalt stöd uppdelat på verksamhetsområde och samarbetsland, samt eventuell tematisk uppdelning. Sida ska beskriva hur användning av forskning och forskningsexpertis sker, samt över tid bedöma trender. Redogörelsen ska också innehålla en beskrivning av de resultat som finns tillgängliga, exempelvis en beskrivning av hur forskningssamarbetet har påverkat uppbyggnaden av institutioner etc. Sida ska också beskriva hur

myndigheten har använt forskning i genomförandet av samarbets- och regionstrategier.

År 2012 och 2014 ska den årliga redovisningen dessutom innehålla en uppföljning av målen som finns angivna i strategin. Uppföljningen ska bestå av en kombination av kvalitativa bedömningar och kvantitativa mått. Respektive mål ska följas upp enligt följande (fler indikatorer eller bedömningar kan utvecklas):

För uppföljning av målet under verksamhetsområde 1:

- *En ökad förmåga hos samarbetsländerna att planera, genomföra och använda forskning i kampen mot fattigdom*
- Bedömning av de nationella och regionala forskningsrådets förmåga att förmedla, kvalitetssäkra och etiskt pröva stödet till forskning.
- Antalet ansökningar och beviljningsgrad redovisat per samarbetsland och år.
- Antalet finansierade och publicerade forskningsprojekt, redovisat per samarbetsland och år.
- Förändringen i antalet inskrivna doktorander jämfört med 2010, redovisat per samarbetsland och år.
- Antalet disputerade uppdelat på ämnesområde, redovisat per samarbetsland och år.
- Förändringen i antalet lokala forskarutbildningar kvalificerade för stöd jämfört med 2010, redovisat uppdelat på ämnesområde, samarbetsland och år.
- Beskrivning av ett antal innovationssystem, redovisat per samarbetsland och år.
- Bedömning av mobiliteten bland forskare efter disputation – trender och mönster.

För uppföljning av målet under verksamhetsområde 2:

- *En ökad produktion hos forskarsamhället av relevant forskning för fattigdomsminskning i utvecklingsländer*
- En sammanställning av organisationers/institutioners föremål för stöd uppdelat på tematisk inriktning och redovisat per samarbetsland och år.
- Sida ska 2012 och 2014 ge ut en rapport med relevanta forskningsresultat från olika samarbetsorganisationer/institutioner.

För uppföljning av målet under verksamhetsområde 3:

- *En ökad forskningskompetens hos svenska forskare av relevans för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer*
- bedömning av kvalitet, storlek och inriktning hos den svenska resursbasen samt analys av tematiska rörelser och trender.
- redogörelse av åtgärder för ökat samarbete mellan svenska forskare och forskare i utvecklingsländer samt utfall av dessa.
- bedömning av omfattningen och inriktning på samverkan mellan svenska forskare och utvecklingssamarbetets olika aktörer, ex Sida och UD.

Sida ska ta initiativet till ett årligt samråd med UD angående genomförandet av strategin.